KARTA MONITOROWANIA
PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

III etap edukacyjny	*PG im. Tadeusza Kościuszki w Kościerzycach*		
Przedmiot	**Wiedza o społeczeństwie**		
Klasa	pierwsza ……	druga ……	trzecia …….
Rok szkolny			
Imię i nazwisko n-la przedmiotu	----------		

Treści nauczania – wymagania szczegółowe	Klasa	Numer tematu zajęć wpisanego do dziennika lekcyjnego																										Uwagi
1. Podstawowe umiejętności życia w grupie. Uczeń:																												
1) omawia i stosuje zasady komunikowania się i współpracy w grupie (np. bierze udział w dyskusji, zebraniu, wspólnym działaniu);	II																											
	III																											
2) wymienia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji;	II																											
	III																											
3) przedstawia i stosuje podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie i między grupami;	II																											
	III																											
4) wyjaśnia na przykładach, jak można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań grupy lub jak im się przeciwstawić.	II																											
	III																											
2. Życie społeczne. Uczeń:																												
1) podaje przykłady zbiorowości, grup, społeczności i wspólnot; charakteryzuje rodzinę i grupę rówieśniczą jako małe grupy;	II																											
	III																											
2) wyjaśnia na przykładach znaczenie podstawowych norm współżycia między ludźmi, w tym wzajemności, odpowiedzialności i zaufania;	II																											
	III																											
3) charakteryzuje życie szkolnej społeczności, w tym rolę samorządu uczniowskiego; wyjaśnia, na czym polega przestrzeganie praw ucznia;	II																											
	III																											
4) rozpoznaje role społeczne, w których występuje, oraz związane z nimi oczekiwania;	III																											
	III																											
5) wyjaśnia, jak tworzą się podziały w grupie i w społeczeństwie (np. na „swoich" i „obcych"), i podaje możliwe sposoby przeciwstawiania się przejawom nietolerancji.	II																											
	III																											

3. Współczesne społeczeństwo polskie. Uczeń:		
1) charakteryzuje – odwołując się do przykładów – wybrane warstwy społeczne, grupy zawodowe i style życia;	II	
	III	
2) omawia problemy i perspektywy życiowe młodych Polaków (na podstawie samodzielnie zebranych informacji);	II	
	III	
3) przedstawia wybrany problem społeczny ważny dla młodych mieszkańców swojej miejscowości i rozważa jego możliwe rozwiązania.	II	
	III	

4. Być obywatelem. Uczeń:		
1) wyjaśnia, jak człowiek staje się obywatelem w sensie formalnym (prawo ziemi, prawo krwi, nadanie obywatelstwa);	II	
	III	
2) podaje przykłady uprawnień i obowiązków wynikających z posiadania polskiego obywatelstwa;	III	
	III	
3) przedstawia cechy dobrego obywatela; odwołując się do historycznych i współczesnych postaci, wykazuje znaczenie postaw i cnót obywatelskich.	II	
	III	

5. Udział obywateli w życiu publicznym. Uczeń:		
1) przedstawia główne podmioty życia publicznego (obywatele, zrzeszenia obywatelskie, media, politycy i partie, władza, instytucje publiczne, biznes itp.) i pokazuje, jak współdziałają i konkurują one ze sobą w życiu publicznym;	II	
	IIII	
2) uzasadnia potrzebę przestrzegania zasad etycznych w życiu publicznym i podaje przykłady skutków ich łamania;	II	
	III	
3) przedstawia przykłady działania organizacji pozarządowych i społecznych (od lokalnych stowarzyszeń do związków zawodowych i partii politycznych) i uzasadnia ich znaczenie dla obywateli;	II	
	III	
4) wyjaśnia, podając przykłady, jak obywatele mogą wpływać na decyzje władz na poziomie lokalnym, krajowym, europejskim i światowym;	II	
	III	

5) opracowuje – indywidualnie lub w zespole – projekt uczniowski dotyczący rozwiązania jednego z problemów społeczności szkolnej lub lokalnej i w miarę możliwości go realizuje (np. jako wolontariusz).	II																											
	III																											

6. Środki masowego przekazu. Uczeń:

1) omawia funkcje i wyjaśnia znaczenie środków masowego przekazu w życiu obywateli;	II																											
	III																											
2) charakteryzuje prasę, telewizję, radio, Internet jako środki masowej komunikacji i omawia wybrany tytuł, stację czy portal ze względu na specyfikę przekazu i odbiorców;	II																											
	III																											
3) wyszukuje w mediach wiadomości na wskazany temat; wskazuje różnice między przekazami i odróżnia informacje od komentarzy; krytycznie analizuje przekaz reklamowy;	II																											
	IIII																											
4) uzasadnia, posługując się przykładami, znaczenie opinii publicznej we współczesnym świecie; odczytuje i interpretuje wyniki wybranego sondażu opinii publicznej.	II																											
	III																											

7. Wyborcy i wybory. Uczeń:

1) przedstawia argumenty przemawiające za udziałem w wyborach lokalnych, krajowych i europejskich;	II																											
	III																											
2) wymienia zasady demokratycznych wyborów i stosuje je w głosowaniu w szkole;	III																											
	III																											
3) wskazuje, czym powinien kierować się obywatel, podejmując decyzje wyborcze;	II																											
	III																											
4) krytycznie analizuje ulotki, hasła i spoty wyborcze	II																											
	III																											

8. Naród i mniejszości narodowe. Uczeń:

1) wyjaśnia, co dla niego oznacza być Polakiem (lub członkiem innej wspólnoty narodowej) i czym obywatelstwo różni się od narodowości;	II																											
	III																											
2) wyjaśnia, uwzględniając wielonarodowe tradycje Polski, jaki wpływ na kształtowanie narodu mają wspólne dzieje, kultura, język i tradycja;	II																											
	III																											

3) wymienia mniejszości narodowe i etniczne oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) żyjące obecnie w Polsce i przedstawia przysługujące im prawa; na podstawie samodzielnie zebranych materiałów charakteryzuje jedną z tych grup (jej historię, kulturę, obecną sytuację);	II																											
	III																											
4) wyjaśnia, co to jest Polonia i w jaki sposób Polacy żyjący za granicą podtrzymują swoją więź z ojczyzną.	II																											
	III																											

9. Patriotyzm dzisiaj. Uczeń:

1) wyjaśnia, co łączy człowieka z wielką i małą ojczyzną i omawia te więzi na własnym przykładzie;	II																											
	III																											
2) uzasadnia, że można równocześnie być Polakiem, Europejczykiem i członkiem społeczności światowej;	II																											
	III																											
3) wyjaśnia, odwołując się do wybranych przykładów, czym według niego jest patriotyzm; porównuje tę postawę z nacjonalizmem, szowinizmem i kosmopolityzmem;	II																											
	III																											
4) wykazuje, odwołując się do Holokaustu oraz innych zbrodni przeciw ludzkości, do jakich konsekwencji prowadzić może skrajny nacjonalizm;	II																											
	III																											
5) rozważa, odwołując się do historycznych i współczesnych przykładów, w jaki sposób stereotypy i uprzedzenia utrudniają dziś relacje między narodami.	II																											
	III																											

10. Państwo i władza demokratyczna. Uczeń:

1) wymienia podstawowe cechy i funkcje państwa; wyjaśnia, czym jest władza państwowa;	II																											
	III																											
2) wskazuje różnice w sytuacji obywatela w ustroju demokratycznym, autorytarnym i totalitarnym;	II																											
	III																											
3) wyjaśnia zasady: większości, pluralizmu i poszanowania praw mniejszości w państwie demokratycznym;	II																											
	III																											

4) wskazuje najważniejsze tradycje demokracji (antyczna, europejska, amerykańska, polska);	II																											
	III																											
5) porównuje demokrację bezpośrednią z przedstawicielską oraz większościową z konstytucyjną (liberalną);	II																											
	III																											
6) wyjaśnia, czym są prawa człowieka i uzasadnia ich znaczenie we współczesnej demokracji;	II																											
	III																											
7) rozważa i ilustruje przykładami zalety i słabości demokracji	II																											
	III																											

11. Rzeczpospolita Polska jako demokracja konstytucyjna. Uczeń:

1) wyjaśnia, co to znaczy, że konstytucja jest najwyższym aktem prawnym w Rzeczypospolitej Polskiej;	II																											
	III																											
2) omawia najważniejsze zasady ustroju Polski (suwerenność narodu, podział władzy, rządy prawa, pluralizm);	II																											
	III																											
3) korzystając z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej omawia podstawowe prawa i wolności w niej zawarte;	II																											
	III																											
4) wyszukuje w środkach masowego przekazu i analizuje przykład patologii życia publicznego w Polsce.	II																											
	III																											

12. System wyborczy i partyjny. Uczeń:

1) wyjaśnia, jak przeprowadzane są w Polsce wybory prezydenckie i parlamentarne;	II																											
	III																											
2) wskazuje, odwołując się do wybranych przykładów, różnice między systemem dwupartyjnym a systemem wielopartyjnym;	II																											
	III																											
3) wymienia partie polityczne obecne w Sejmie; wskazuje te, które należą do koalicji rządzącej, i te, które pozostają w opozycji	II																											
	III																											

13.Władza ustawodawcza w Polsce. Uczeń:

1) przedstawia zadania i zasady funkcjonowania polskiego parlamentu, w tym sposób tworzenia ustaw;	II																										
	III																										
2) sporządza, na podstawie obserwacji wybranych obrad parlamentu, notatkę prasową o przebiegu tych obrad i przygotowuje krótkie wystąpienie sejmowe w wybranej sprawie.	II																										
	III																										

14.Władza wykonawcza. Uczeń:

1) wskazuje najważniejsze zadania prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i wyszukuje w środkach masowego przekazu informacje o działaniach urzędującego prezydenta;	II																										
	III																										
2) wyjaśnia, jak powoływany jest i czym zajmuje się rząd polski; podaje nazwisko premiera, wyszukuje nazwiska ministrów i zadania wybranych ministerstw;	II																										
	III																										
3) wymienia zadania administracji rządowej i podaje przykłady jej działań	II																										
	III																										
4) wyjaśnia, co to jest służba cywilna i jakimi zasadami powinien się kierować urzędnik państwowy.	II																										
	III																										

15.Władza sądownicza. Uczeń:

1) przedstawia organy władzy sądowniczej, zasady, wedle których działają sądy (niezawisłość, dwuinstancyjność) i przykłady spraw, którymi się zajmują;	II																										
	III																										
2) wyjaśnia, czym zajmuje się Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu	II																										
	III																										

16. Samorządy i ich znaczenie. Uczeń:

1) uzasadnia potrzebę samorządności w państwie demokratycznym i podaje przykłady działania samorządów zawodowych i samorządów mieszkańców	II																										
	III																										

2) wyjaśnia, na czym polegają zasady decentralizacji i pomocniczości; odnosi je do przykładów z życia własnego regionu i miejscowości	II																											
	III																											

17.Gmina jako wspólnota mieszkańców. Uczeń:

1) przedstawia podstawowe informacje o swojej gminie, wydarzenia i postaci z jej dziejów;	II																											
	III																											
2) wymienia najważniejsze zadania samorządu gminnego i wykazuje, jak odnosi się to do jego codziennego życia	II																											
	III																											
3) przedstawia sposób wybierania i działania władz gminy, w tym podejmowania decyzji w sprawie budżetu;	II																											
	III																											
4) nawiązuje kontakt z lokalnymi instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi oraz podejmuje współpracę z jedną z nich (w miarę swoich możliwości);	II																											
	III																											
5) pisze podanie, krótki list w sprawie publicznej i wypełnia prosty druk urzędowy;	II																											
	III																											
6) odwiedza urząd gminy i dowiaduje się, w jakim wydziale można załatwić wybrane sprawy.	II																											
	III																											

18. Samorząd powiatowy i wojewódzki. Uczeń:

1) przedstawia sposób wybierania samorządu powiatowego i wojewódzkiego oraz ich przykładowe zadania;	II																											
	III																											
2) porównuje – na wybranych przykładach – zakres działania samorządu wojewódzkiego z zakresem działania wojewody	II																											
	III																											
3) przygotowuje plakat, folder, stronę internetową lub inny materiał promujący gminę, okolicę lub region	II																											
	III																											

19. Relacje Polski z innymi państwami. Uczeń:

1) przedstawia najważniejsze kierunki polskiej polityki zagranicznej (stosunki z państwami Unii Europejskiej i Stanami Zjednoczonymi, relacje z sąsiadami);	II																										
	III																										
2) charakteryzuje politykę obronną Polski; członkostwo w NATO, udział w międzynarodowych misjach pokojowych i operacjach militarnych	II																										
	III																										
3) przedstawia relacje Polski z wybranym państwem na podstawie samodzielnie zebranych informacji;	II																										
	III																										
4) wyjaśnia, czym się zajmują ambasady i konsulaty.	II																										
	III																										

20. Integracja europejska. Uczeń:

1) przedstawia cele i etapy integracji europejskiej (traktaty rzymskie, traktaty z Maastricht, Nicei, Lizbony);	II																										
	III																										
2) wyjaśnia, czym zajmują się najważniejsze instytucje Unii Europejskiej (Rada Europejska, Rada Unii Europejskiej, Parlament Europejski, Komisja Europejska);	II																										
	III																										
3) wyjaśnia, jak w Unii Europejskiej realizowane są zasady pomocniczości i solidarności;	II																										
	III																										
4) wyjaśnia, skąd pochodzą środki finansowe w budżecie unijnym i na co są przeznaczane	II																										
	III																										
5) wskazuje na mapie członków Unii Europejskiej i uzasadnia swoją opinię na temat jej dalszej integracji i rozszerzania	II																										
	III																										

21. Polska w Unii Europejskiej. Uczeń:

1) przedstawia prawa i obowiązki wynikające z posiadania obywatelstwa Unii Europejskiej	II																											
	III																											
2) wyszukuje informacje na temat korzystania ze środków unijnych przez polskich obywateli, przedsiębiorstwa i instytucje;	II																											
	III																											
3) formułuje i uzasadnia własne zdanie na temat korzyści, jakie niesie ze sobą członkostwo w Unii Europejskiej, odwołując się do przykładów z własnego otoczenia i całego kraju	II																											
	III																											

22.Współpraca i konflikty międzynarodowe. Uczeń:

1) wyjaśnia, czym zajmuje się ONZ, jej najważniejsze organy (Zgromadzenie Ogólne, Rada Bezpieczeństwa, Sekretarz Generalny) i wybrane organizacje międzynarodowe;	II																											
	III																											
2) wskazuje na mapie miejsca najpoważniejszych konfliktów międzynarodowych; omawia przebieg i próby rozwiązania jednego z nich	II																											
	III																											

23. Problemy współczesnego świata. Uczeń:

1) porównuje sytuację w państwach globalnego Południa i globalnej Północy i wyjaśnia na przykładach, na czym polega ich współzależność;	II																											
	III																											
2) uzasadnia potrzebę pomocy humanitarnej i angażuje się (w miarę swoich możliwości) w działania instytucji (także pozarządowych), które ją prowadzą	II																											
	III																											
3) wyjaśnia, odwołując się do przykładów, na czym polega globalizacja w sferze kultury, gospodarki i polityki; ocenia jej skutki;	II																											
	III																											
4) rozważa, jak jego zachowania mogą wpływać na życie innych ludzi na świecie	II																											

(np. oszczędzanie wody i energii, przemyślane zakupy);	III																											
5) ocenia sytuację imigrantów i uchodźców we współczesnym świecie	II																											
	III																											
6) wyjaśnia, co to jest terroryzm i w jaki sposób próbuje się go zwalczać	II																											
	III																											

24. Praca i przedsiębiorczość. Uczeń:

1) wyjaśnia na przykładach z życia własnej rodziny, miejscowości i całego kraju, w jaki sposób praca i przedsiębiorczość pomagają w zaspokajaniu potrzeb ekonomicznych;	II																											
	III																											
2) przedstawia cechy i umiejętności człowieka przedsiębiorczego; bierze udział w przedsięwzięciach społecznych, które pozwalają je rozwinąć	II																											
	III																											
3) stosuje w praktyce podstawowe zasady organizacji pracy (ustalenie celu, planowanie, podział zadań, harmonogram, ocena efektów).	II																											
	III																											

25.Gospodarka rynkowa. Uczeń:

1) przedstawia podmioty gospodarcze (gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa, państwo) i związki między nimi;	II																											
	III																											
2) podaje przykłady racjonalnego i nieracjonalnego gospodarowania; stosuje zasady racjonalnego gospodarowania w odniesieniu do własnych zasobów (np. czasu, pieniędzy);	II																											
	III																											
3) charakteryzuje gospodarkę rynkową (prywatna własność, swoboda gospodarowania, konkurencja, dążenie do zysku, przedsiębiorczość);	II																											
	III																											
4) wyjaśnia działanie prawa podaży i popytu oraz ceny jako	II																											

	regulatora rynku; analizuje rynek wybranego produktu i wybranej usługi.	III																										

26.Gospodarstwo domowe. Uczeń:

	1) wyjaśnia na przykładach, jak funkcjonuje gospodarstwo domowe;	II																										
		III																										
	2) wymienia główne dochody i wydatki gospodarstwa domowego; układa jego budżet;	II																										
		III																										
	3) przygotowuje budżet konkretnego przedsięwzięcia z życia ucznia, klasy, szkoły; rozważa wydatki i źródła ich finansowania;	II																										
		III																										
	4) wyjaśnia, jakie prawa mają konsumenci i jak mogą ich dochodzić.	II																										
		III																										

27. Pieniądz i banki. Uczeń:

	1) przedstawia na przykładach funkcje i formy pieniądza w gospodarce rynkowej	II																										
		III																										
	2) wyjaśnia, czym zajmują się: bank centralny, banki komercyjne, giełda papierów wartościowych;	II																										
		III																										
	3) wyszukuje i zestawia ze sobą oferty różnych banków (konta, lokaty, kredyty, fundusze inwestycyjne); wyjaśnia, na czym polega oszczędzanie i inwestowanie	II																										
		III																										

28.Gospodarka w skali państwa. Uczeń:

	1) wyjaśnia terminy: produkt krajowy brutto, wzrost gospodarczy, inflacja, recesja; interpretuje dane statystyczne na ten temat;	II																										
		III																										
	2) wymienia najważniejsze dochody i wydatki państwa; wyjaśnia, co to jest budżet państwa	II																										
		III																										
	3) przedstawia główne rodzaje podatków w Polsce (PIT, VAT, CIT) i oblicza wysokość podatku PIT na podstawie konkretnych danych	II																										
		III																										

29. Przedsiębiorstwo i działalność gospodarcza. Uczeń:

1) wyjaśnia, na czym polega prowadzenie indywidualnej działalności gospodarczej	II																											
	III																											
2) wyjaśnia, jak działa przedsiębiorstwo, i oblicza na prostym przykładzie przychód, koszty, dochód i zysk;	II																											
	III																											
3) wskazuje główne elementy działań marketingowych (produkt, cena, miejsce, promocja) i wyjaśnia na przykładach ich znaczenie dla przedsiębiorstwa i konsumentów;	II																											
	III																											
4) przedstawia główne prawa i obowiązki pracownika; wyjaśnia, czemu służą ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	II																											
	III																											

30.Wybór szkoły i zawodu. Uczeń:

1) planuje dalszą edukację (w tym wybór szkoły ponadgimnazjalnej), uwzględniając własne preferencje i predyspozycje	II																											
	III																											
2) wyszukuje informacje o możliwościach zatrudnienia na lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy (urzędy pracy, ogłoszenia, Internet);	II																											
	III																											
3) sporządza życiorys i list motywacyjny	II																											
	III																											
4) wskazuje główne przyczyny bezrobocia w swojej miejscowości, regionie i Polsce; ocenia jego skutki.	II																											
	III																											

31. Etyka w życiu gospodarczym. Uczeń:

1) przedstawia zasady etyczne, którymi powinni się kierować pracownicy i pracodawcy; wyjaśnia, na czym polega społeczna odpowiedzialność biznesu;	II																											
	III																											
2) podaje przykłady zjawisk z szarej strefy w gospodarce i poddaje je ocenie;	II																											
	III																											
3) wyjaśnia mechanizm korupcji i ocenia skutki tego zjawiska dla gospodarki	II																											
	III																											

Oświadczam, że zaplanowane treści podstawy programowej zostały zrealizowane:	**Podpis nauczyciela**
W I semestrze roku szkolnego …….	
W II semestrze roku szkolnego ……	
W I semestrze roku szkolnego …….	
W II semestrze roku szkolnego …….	

Podstawa programowa kształcenia ogólnego z wiedzy o społeczeństwie w gimnazjum przewiduje do realizacji	**godz.**
W klasie II w roku szkolnym …….. zrealizowano	
W klasie III w roku szkolnym ……. zrealizowano	
RAZEM	godz.